

Juridisk rådgivning for kvinner **JURK**

Kommunal og regionaldepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Oslo, 11.12.03

Deres ref: 03/3321-8 LEE

HØRINGSUTTAELSE - JURIDISK RÅDGIVNING FOR KVINNER (JURK)

HØRING - VILKÅR FOR FAMILIEGJENFORENING - FORSLAG TIL ENDRINGER I UTLENDINGSFORSKRIFTEN

JURK viser til brev fra Kommunal- og regionaldepartementet av 4. november 2003 angående høring om vilkår for familiegjennforening - forslag til endringer i utlendingsforskriften, og takker for tilliten vi er vist som høringsinstans.

Generelt

JURK ser på tvangsekteskap som et alvorlig inngrep i enkeltindividers selvbestemmelsesrett. JURK er derfor i utgangspunktet positive til at det gjøres forsøk på å sikre kvinner med innvandrerbakgrunn som er bosatt i Norge mot at de blir giftet bort ved tvang. JURK er imidlertid sterkt kritisk til de foreslåtte endringene i utlendingsforskriften, da disse virker lite gjennomtenkte og ser ut til å få flere uheldige enn heldige konsekvenser. Dette vil vi komme nærmere tilbake til i det følgende.

JURK bemerker for øvrig at det synes merkelig at man med norsk lovgivning søker å gripe inn i andre lands interne rett, slik man her gjør ved å stille krav til fremmede lands interne ekteskaps- og skilsmisellovgivning. Det er selvsagt at Norge ikke kan pålegge andre land å endre sine interne rettsregler. Følgelig er det den enkelte borger som blir skadelidende, idet det er lite hun kan stille opp med, mot hjemlandets lovverk så vel som mot det norske lovverket.

Telefon:
22 84 29 50
Faksnr:
22 84 29 51

Telefonhenvendelse:
Man & Ons
kl 09 - 15
Tir kl 17 - 20

Klientmottak:
Arbinsgt. 7
Tir kl 12 - 15
Tir kl 17 - 20

Postadresse:
Postboks 2691
Solli

03/3321-8
VEDLEGG

03-3321-20

Dokumentert lik rett til skilsmisse som vilkår for familiegjenforening

Departementet mener at forslaget kan få utilsiktede virkninger som må avklares, og ber om tilbakemelding fra høringsinstansene.

JURK er svært kritisk til forslaget om at det skal være et vilkår for familiegjenforening at ekteskapskontrakten gir ektefellene like, religiøse som lovmessige, retter til skilsmisse. Dette vil, snarere enn å styrke kvinners rett til skilsmisse, bidra til å svekke deres rett til å føre et familieliv i Norge, da lovforslaget i realiteten vil begrense innvandrerkvinnens adgang til familiegjenforening.

Mange innvandrerkvinner kommer fra land som ikke aksepterer at kvinner har lik rett til skilsmisse, eller der skilsmisse over hodet ikke anerkjennes, slik tilfellet for eksempel er dersom ektefellene kommer fra Filippinene. For disse kvinnene vil det ikke være mulig å dokumentere at ekteskapskontrakten gir ektefellene like, religiøse som lovmessige, retter til skilsmisse. De vil følgelig ikke kunne få familiegjenforening i Norge dersom forslaget blir vedtatt.

Departementet ber høringsinstansene uttale som om problemstillingen i forhold til familiegjenforening med personer som har flyktningstatus i Norge, da ektepar i slike tilfeller ikke kan velge at samlivet i stedet utøves i hjemlandet.

For personer med flyktningstatus i Norge vil forslaget være særlig ødeleggende. Dette begrunnet i at disse ikke har de samme muligheter til å flytte tilbake til hjemlandet, for der å søke å leve det familieliv de etter forslaget ikke lenger vil kunne leve i Norge. JURK er for øvrig av den oppfatning at verken flyktninger eller andre med innvandrerbakgrunn bør være nødt til å flytte ut av landet for å få muligheten til å føre et normalt familieliv.

Departementet ber høringsinstansene uttale seg om hvorvidt det bør innføres en unntaksbestemmelse også for enkelte andre personer/ tilfeller, samt hvordan en slik unntaksbestemmelse eventuelt bør utformes.

JURK er av den oppfatning at det her ikke vil være tilstrekkelig med en unntaksbestemmelse, da hele endringsforslaget bør tas opp til revurdering og eventuell revidering. JURK har derfor ikke utformet noen unntaksbestemmelse til den foreslåtte bestemmelsen.

Dokumentert skilsmisse fra utenlandsk inngått ekteskap, før det innvilges familiegjenforening på bakgrunn av ny ekteskapsinngåelse

Departementet har i sitt forslag til ordlyd fraveket anmodningsvedtakets forslag. Mens det i anmodningsvedtaket var foreslått at det måtte legges ved dokumentasjon på skilsmisse fra "hjemlandet", har departementet funnet det mer hensiktsmessig at dokumentasjonen innhentes fra det land hvor ekteskapet ble inngått. Departementet ber høringsinstansene uttale seg om dette.

JURK mener departementets valg av ordlyd er bedre enn formuleringen i anmodningsvedtakets forslag, idet departementets formulering er mer presis. JURK

finner imidlertid ikke å kunne støtte endringsforslaget, da dette, i likhet med det foregående endringsforslaget, virker lite gjennomtenkt.

Departementet ser at det er en fare for at forslaget kan få utilsiktede virkninger, og ber om tilbakemelding fra høringsinstansene.

Forslaget innebærer i realiteten at personer som har inngått ekteskap i utlandet, og som ikke kan få skilsmisse i det landet hvor ekteskapet ble inngått, blir avskåret fra å inngå nytt ekteskap i Norge. At dette vil hindre at enkelte skiller seg i henhold til norsk lovgivning, for deretter å inngå nytt ekteskap, hvorpå den nye ektefellen får familiegjenforening med herboende, synes ikke som et godt nok argument for en slik bestemmelse. Begrunnelsen for dette er at målet ikke står i forhold til midlet. JURK er av den oppfatning at bestemmelsen vil innebære et alvorlig inngrep i de omfattede personers mulighet til å føre et normalt familieliv. Forslaget fremstår som lite gjennomtenkt.

Departementet mener det bør være en forutsetning for å kreve dokumentert skilsmisse at søker og herboende faktisk kan få en skilsmisse i hjemlandet. I de tilfellene der dette ikke er mulig, ser departementet at det kan være et behov for at det oppstilles en unntaksbestemmelse. Høringsinstansene er bedt om å se nærmere på problemstillingen, og vurdere hvordan en slik unntaksbestemmelse bør utformes.

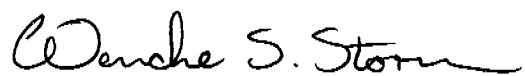
Dersom man velger å opprettholde bestemmelsen, bør forslaget inneholde en unntaksbestemmelse for de tilfeller der ektefellene ikke kan få anerkjent skilsmissen i hjemlandet. JURK finner det imidlertid lite hensiktsmessig å utforme noen slik bestemmelse på det nåværende tidspunkt, da vi er av den oppfatning at hele bestemmelsen bør tas opp til ny vurdering.

Departementet ber høringsinstansene om å vurdere hvorvidt formålene bak endringsforslagene er egnet til å løses gjennom endringer i utlendingsloven. Det bes om tilbakemelding på konkrete forslag på eventuelle andre måter å sikre kvinner lik rett til faktisk skilsmisse. Det bes videre om forslag til hvordan man kan forhindre at det innvilges familiegjenforening med ny ektefelle når herboende fremdeles oppfatter seg som gift med sin tidligere ektefelle i Norge.

JURK er av den oppfatning at dette er et komplisert spørsmål, da det er vanskelig for Norge å gripe inn i andre lands interne rett. Slik reglene er utformet i dag, har personer bosatt i Norge som hovedregel ubegrenset rett til skilsmisse, så sant de har en etter tvistemålsloven § 419 a sterk nok tilknytning til landet. En innskrenkning av denne rettigheten vil ikke innebære en reell endring av praksis i ektefellenes hjemland, men vil slik JURK ser det innebære en klar begrensning i ektefellenes rett til skilsmisse og mulighet til å inngå nytt ekteskap. At reglene i dag kan misbrukes, bør ikke føre til en ubetinget innskrenkning, da denne vil ha store konsekvenser for det man må anta er den uskyldige majoriteten av de som vil bli omfattet av bestemmelsen. JURK har ikke den nødvendige innsikt i problematikken til å skissere løsninger. Vi er likevel av den oppfatning at en løsning vil kunne være å sette ned et utvalg som kan utrede spørsmålet nærmere, for så eventuelt å komme med et nytt forslag til lovendring.

JURK kan etter dette ikke støtte de foreslåtte endringer til utlendingsforskriften § 23 første ledd bokstav a første ledd.

Vennlig hilsen JURK

A handwritten signature in cursive script that reads "Wenche S. Storm". The signature is written in black ink and is positioned above the printed name.

Wenche Susanne Storm